

بولتن مخدری جهان

شماره ۲۲ دی ۱۴۰۱

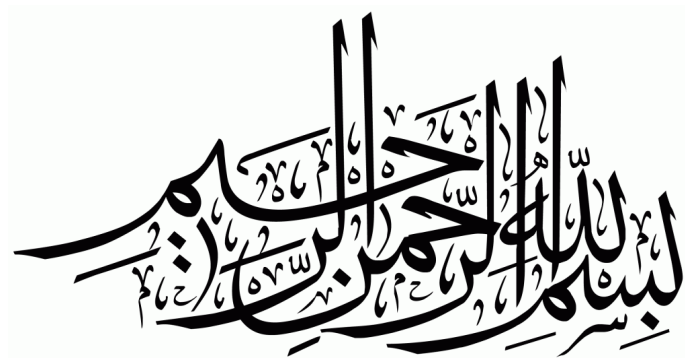

CUDRAS

Center for Universal Drug Researches
Approaches & Studies

مواد مخدر غیر قانونی؛ بحران خاموش در قاره آفریقا

- فرازونشیب مبارزه با مواد مخدر در افغانستان
- سیر صعودی مبارزه با مواد مخدر در ترکیه
- افزایش قاچاق کپتاگون در اردن
- استرداد «ال چاپو آسیا» از هلند به استرالیا
- چرایه دستگیری پسرال چاپو در مکزیک

- عنوان: بولتن مخدری جهان
- تاریخ انتشار: بهمن 1401
- کلیه حقوق مربوط به مالکیت معنوی این اثر متعلق به موسسه کادراس است.
- انتشار مطالب این بولتن با ذکر منبع کادراس بلامانع است.

فهرست مطالب

- فراز و نشیب مبارزه با مواد مخدر در افغانستان
- مواد مخدر غیرقانونی؛ بحرانی خاموش در قاره آفریقا
- سیر صعودی مبارزه با مواد مخدر در ترکیه
- افزایش قاچاق کپتاگون در اردن
- استرداد «ال چاپو آسیا» از هلند به استرالیا
- چرایی دستگیری پسر ال چاپو در مکزیک
- مهم‌ترین تحولات مخدری ایران در دی ماه 1401
- فرجام سخن؛ نگاه ایرانی به تحولات مخدری جهان

مقدمه

رصد مداوم، منظم و دقیق روندها و تحولات در زمینه سیاست‌گذاری مخدری برای تقویت سیاست و دیپلماسی مخدری هر کشور لازم و ضروری است. اطلاع پیدا کردن از جدیدترین تحولات سیاست مخدری جهان، قوانین جدید و تلاش‌های سازمان‌های بین‌المللی از یکسو می‌تواند باعث بهبود ارتباط میان کشورمان و دیگر طرف‌ها در این عرصه شود و از سوی دیگر نیز تجربیات مختلف جهانی اعم از موفق و شکست خورده را به نحوی منطقی و به‌دور از هیاهوهای رسانه‌ای پیش چشم ما قرار می‌دهد.

با در نظر گرفتن این مهم، موسسه کادراس^۱ در سال 1401 به عنوان جدیدترین محصول خود اقدام به تعریف واحد جدیدی تحت عنوان «بولتن مخدری جهان» با هدف مستقیم تأثیر گذاری و تقویت دیپلماسی مخدری جمهوری اسلامی ایران کرده است. در این مجموعه که به صورت ماهانه منتشر خواهد شد اصلی‌ترین اقدامات دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و ابتکارات فراملی را از نظر گذرانده خواهد شد و کارشناسان موسسه می‌کوشند معنا و مفهوم پدیده‌ها و سیاست‌های مذکور را به صورت روندی و براساس رویکردی کل‌نگرانه^۲ مورد تحلیل قرار دهند.

در این راستا از همه صاحب نظران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به این حوزه درخواست می‌کنیم تا با مطالعه این مجموعه، موسسه کادراس را در جریان دیدگاه‌های خود درباره این محصول جدید قرار دهند.

راه ارتباطی :

[info@cudras.ir](mailto:info@ cudras.ir)

مرکز تحقیقات، رهیافت‌ها و - (CUDRAS) Center for Universal Drug Researches, Approaches and Studies .¹

مطالعات بین‌المللی مواد مخدر (کادراس)

². Wholistic

تحلیل روندی - منطقه ای

انتشار بولتن مخدری جهان از آغاز سال 1400 آغاز شد. در این راستا و با انتشار 13 شماره از این بولتن، بر آن شدیم که شیوه نامه جمع‌آوری اخبار را تا حدی متحول سازیم. در حال حاضر با 6 قطب متفاوت، کشت، تولید، ترانزیت و مصرف مواد مخدر در جهان روبه‌رو هستیم و در این مجموعه سعی خواهیم کرد در هر شماره به همه این 6 قطب نگاهی بیندازیم: به طور قطع مهم‌ترین منطقه برای منافع جمهوری اسلامی ایران در حوزه مخدری عبارت از منطقه موسوم به «مسیر بالکان» است که از افغانستان آغاز می‌شود و در یک مسیر سه شاخه ای به سمت جنوب اروپا حرکت می‌کند؛ شاخه شمالی مسیر بالکان از افغانستان به آسیای مرکزی و سپس به اوراسیا و قفقاز می‌رود و از قفقاز به ترکیه و بالکان کشیده می‌شود. شاخه مرکزی از مرزهای کشورمان به سوی قفقاز و آسیای صغیر رفته و سپس به دروازه‌های بالکان در جنوب اروپا می‌رسد. مسیر جنوبی نیز از مرزهای جنوبی ایران در حاشیه خلیج فارس به شاخ آفریقا می‌رسد و از آنجا به سوی جنوب اروپا می‌رود. در نسخه جدید بولتن مخدری جهان از کشورهای واقع در این منطقه دست کم یک خبر و تحلیل آن را خواهیم داشت. دومین قطب تولید مواد مخدر شرق آسیا و منطقه موسوم به مثلث طلایی است که محل تلاقی سه کشور، تایلند، میانمار و لائوس است.

سومین قطب مخدری در جهان را بالکان و اروپا تشکیل می‌دهد که عمدتاً قطب مصرف به حساب می‌آید و تقریباً یکی از مراکز اصلی صدور و ترانزیت مواد مخدر است. چهارمین قطب مخدری جهان قاره آفریقا است که عمدتاً قطب مصرف انواع مواد مخدر از جمله اویویئیدها، کانابیس، مواد روان‌گردان جدید، داروهای تجویزی، کوکائین و ... به حساب می‌آید.

پنجمین قطب مخدری جهان نیز عبارت از آمریکای مرکزی و جنوبی است. این منطقه قطب تولید کوکائین و مشتقات آن به حساب می‌آید. همچنین کارتل‌های قدرتمندی در این منطقه شکل گرفته اند که هم در کار تولید مواد مخدر وارد شده اند و هم صدور و ترانزیت را برعهده گرفته اند. نهایتاً ششمین قطب مخدری جهان عبارت از آمریکای شمالی است (ایالات متحده و کانادا) که به طور عمده بازار مصرف بزرگی دارد، البته کشت و تولید و ترانزیت نیز در سطوح پایین‌تری در آن انجام می‌پذیرد.

بولتن مخدری جهان از این پس ضمن آنکه می‌کوشد به طور ماهانه روند تحولات را براساس این تقسیم بندی منطقه‌ای ادامه دهد تا از این طریق اولاً مخاطبان بتوانند، برداشت روشن‌تری از سمت و سوی تحولات و اخبار مخدری جهان به دست بیاورند و از سوی دیگر نیز نسبت این تحولات با منافع ملی ایران مشخص تر شود.

فراز و نشیب مبارزه با مواد مخدر در افغانستان

پس از انتشار آمار تولید و کشت خشخاش در افغانستان توسط دفتر مبارزه با مواد و جرم سازمان ملل، برخی کارشناسان حوزه مواد مخدر در اراده رهبران سیاسی کنونی افغانستان در اجرای حکم ممنوعیت تولید، کشف و قاچاق مواد (برخلاف حکم قبلی طالبان در سال 2000) ابراز تردید می کنند. در ماه آوریل 2021 کمی پس از آنکه کشاورزان افغانستانی برای تولید تریاک اقدام به کشت خشخاش کردند، هیئت الله آخوندزاده فرمانی صادر کرد که براساس آن کشت خشخاش، تولید، فروش و مصرف انواع مواد مخدر غیرقانونی اعلام شد.

براساس آمارهای وزارت داخله افغانستان، طی یک سال گذشته کمتر از 100 هکتار از مزارع خشخاش تخریب، حدود 2000 فروشنده و قاچاقچی دستگیر و 4270 کیلوگرم تریاک کشف و ضبط شده است. این اعداد و ارقام نشان دهنده عملکرد نسبتاً ضعیف تر طالبان در مقایسه با عملکرد حکومت قبلی افغانستان در زمینه مبارزه با مواد مخدر است. البته طالبان برای جبران عملکرد ضعیف خود در این زمینه اقدام به جمع آوری معتادان از سطح شهرهای کابل، هرات و بامیان برای ترک و درمان افراد کرده است. نکته کلیدی آن است که هنوز ارزیابی سالانه دفتر مبارزه با مواد و جرم سازمان ملل برای سال 2022 منتشر نشده اما برخی معتقدند که احتمالاً تغییر جدی در این زمینه رخ ندهد.

به گفته سازمان ملل و مقامات افغان در سال 2020، دولت افغانستان بیش از 3100 فرد مرتبط با مواد مخدر، حدود 80 هزار کیلوگرم تریاک کشف و تقریباً 1000 هکتار از مزارع خشخاش را از بین برده است. در

سال‌های 2018 الی 2019 سازمان ملل و آمریکا در بیانیه‌هایی مدعی شدند که طالبان 400 میلیون دلار از طریق تجارت مخدری کسب درآمد کرده است. البته طالبان بارها این ادعا را رد کرده است.

درآمد حاصل از تولید تریاک بین 1.8 الی 2.7 میلیارد دلار تخمین زده می‌شود که این رقم حدود 12 الی 14 درصد تولید ناخالص داخلی افغانستان را در سال 2021 تشکیل می‌دهد. با بازگشت طالبان به قدرت و وضع تحریم‌های بین‌المللی از سوی آمریکا، اوضاع اقتصادی مردم افغانستان به شدت آسیب دیده است. به گفته سازمان ملل نیمی از مردم افغانستان نیازمند کمک بشردوستانه فوری هستند. وندا فلباب براون یکی از اعضای ارشد موسسه بروکینگز، مواد مخدر را همچنان منبع درآمد حیاتی برای این کشور فقیر می‌داند.

در دو دهه گذشته بازرس ویژه در روند بازسازی افغانستان، در دو دهه گذشته آمریکا بیش از 8.82 میلیارد دلار در پروژه‌های مبارزه با مواد مخدر در افغانستان هزینه کرده است. از آنجایی که افغانستان بیش از 80 درصد هروئین مصرف شده در جهان را تولید کند، سایر اهداء کنندگان سازمان ملل، بانک جهانی و اتحادیه اروپا نیز به تلاش‌ها برای مبارزه با مواد مخدر در افغانستان کمک‌های مالی اهداء کردند. با این حال سوال اساسی آن است که آیا کمک‌های مالی آیا کافی بوده و توانسته در ریشه کن شدن این آسیب کمک کند یا خیر؟ افغانستان همچنان بزرگ‌ترین تولید کننده مواد مخدر در جهان است.

مواد مخدر غیرقانونی؛ بحرانی خاموش در آفریقا

سازمان بهداشت جهانی در گزارشی هشدار داد که بسیاری از جوانان آفریقایی روی به سوء مصرف مواد آوردند. سازمان ملل پیش‌بینی کرده است که تا سال 2030 تعدد مصرف‌کنندگان مواد در قاره آفریقا به میزان قابل توجهی افزایش پیدا خواهد کرد.

هم‌اکنون 3000 هزار مصرف‌کننده مواد و معتاد تزریقی در مالیندی کنیا حضور دارند. به گزارش دفتر مبارزه با مواد و جرم سازمان ملل متحد در میان 1.3 میلیون میلیارد نفر جمعیت قاره آفریقا تا سال 2020 میزان مصرف اوپیوئید (ترامادول) در آفریقا 1.04 درصد و غرب آفریقا 1.9 درصد، کانابیس 6.32 در آفریقا و 9.27 درصد در غرب آفریقا، کوکائین 0.27 درصد در آفریقا و 0.15 درصد در غرب آفریقا و آمفتامین‌ها 0.41 درصد در آفریقا و 0.36 درصد در غرب آفریقا گزارش شده است.

سازمان بهداشت جهانی درباره سوء مصرف مواد مضر یا خطرناک همچون روان‌گردان‌ها، الکل یا مواد غیرقانونی هشدار داده است. در بیانیه این سازمان آمده است که مصرف غیرقانونی مواد مخدر پیامدهای نامطلوب بهداشتی-اجتماعی دارد زیرا بار مالی سنگینی را بر دوش افراد معتاد، خانواده‌ها و جامعه تحمیل می‌کند. سازمان ملل تخمین زده است که تا سال 2030 تعداد مصرف‌کنندگان مواد مخدر در قاره آفریقا 40 درصد افزایش خواهد یافت. در سراسر قاره آفریقا معتادان با وجود ترک اعتیاد با تبعیض و عدم حمایت مواجه می‌شوند. این موضوع بازیابی زندگی را برای افراد دشوار می‌کند. ریچارد اوپاره متخصص مدیریت اعتیاد به مواد مخدر در آکرا پایتخت غنا اعلام کرد که یک سیستم غربالگری برای تعیین اینکه فرد معتاد از کدام ماده مخدر استفاده کرده، در این کشور وجود دارد. پس از طی شدن مراحل جدا سازی افراد، میزان شدت اعتیاد افراد تعیین می‌شود. وی در ادامه گفت: «معتادان به مواد مخدر در مرحله سم‌زدایی تحت مراقبت‌های پزشکی قرار می‌گیرند تا از بهبودی وضعیت ایشان اطمینان حاصل شود.»

مالیندی که پیش از این با سواحل ماسه سفید و گردشگران ایتالیایی شناخته می‌شد، خانه یکی از بزرگ‌ترین گروه معتادان در کنیا است. این منطقه نیز به مانند سایر شهرهای ساحلی در شرق آفریقا، محلی برای قاچاق بین‌المللی

مواد مخدر از افغانستان به غرب است. براساس گزارش دفتر مبارزه با مواد و جرم سازمان ملل، اپیوئیدها، اکستازی، مت‌آمفتامین از جمله مواد پر مصرف در این قاره هستند. تعداد زیادی از معتادان از طریق تزریق اقدام به مصرف مواد می‌کنند. استفاده از این روش با توجه با سرنگ‌ها و سوزن‌های آلوده باعث انتقال ویروس‌های خطرناکی همچون ایدز، هپاتیت B و C می‌شود. از سال 2005، در غرب آفریقا گینه بیسائو یک مرکز مهم برای قاچاق مواد مخدر؛ به‌ویژه کوکائین محسوب می‌شود. در بین سال‌های 1980 تا 1999 رئیس جمهور سابق گینه بیسائو ژائو برناردو پس از شش سال تبعید از پرتغال برگشت و این کشور را تبدیل به دولت مخدري کرد. کالاریو آهوخاری رئیس سابق اینترپل در این کشور به دویچه‌وله گفت: «اربابان مواد مخدر در گینه بیسائو احساس خوبی در خانه خود دارند، مثل اینکه در بهشت هستند.»

کارشناسان معتقدند همه‌گیری کووید-19، بیکاری، افزایش هزینه‌های زندگی و فقدان چشم‌انداز موجب افزایش سوء مصرف مواد در کل این قاره شده است. آلفنوس ماینا داوطلب فعال در یک مرکز توانبخشی مبتنی بر جامعه مالیندی گفت که زمانی که مدارس در دوران قرنطینه بسته شدند، تعداد مصرف کنندگان جوان افزایش یافته است. وی در ادامه افزود: «در مالیندی اگر هروئین مصرف نمی‌کنید، قات، ماری جوانا یا سیگار مصرف می‌کنید.» مایانا و دیگر کارشناسان معتقدند که عموم مردم باید سوء مصرف مواد را نه جرم بلکه بیماری تلقی کنند. ایشان معتقدند که مبارزه با انگ اجتماعی و ارائه خدمات توانبخشی و مراقبت‌های پزشکی رایگان به کسانی که درخواست دادند، بسیار امری مهم و حیاتی است.

سوء مصرف مواد مخدر در آفریقا

نسبت مصرف کنندگان به کل جمعیت کشور

آمفتامین‌ها

منبع: گزارش جهانی مواد مخدر ۲۰۲۰ © DW

سیر صعودی مبارزه با مواد مخدر در ترکیه

در حالی که بسیاری از کشورها و مناطق جهان همچون آمریکا با افزایش فوتی‌های ناشی از مصرف فتانیل و سایر موادهای مخدر دست‌وپنجه نرم می‌کنند؛ به نظر می‌رسد در منطقه آناتولی، دولت ترکیه با تلاش برای اجرای درست قانون مبارزه با مواد مخدر در این کشور به آماری قابل قبول در خصوص کاهش مرگ‌ومیر ناشی از مصرف مواد دست یافته است. این در حالی است که ترکیه یکی از مسیرهای سنتی ترانزیت مواد از مبدا افغانستان به سمت حوزه بالکان و بازارهای اتحادیه اروپا می‌باشد. در ادامه این گزارش سعی می‌کنیم تا نگاهی به آخرین آمارها و اقدامات ترک‌ها در مسیرها مبارزه با مواد مخدر داشته باشیم.

به گزارش روزنامه «دیلی صباح» در روزهای پایانی سال ۲۰۲۲ مقامات ترکیه اعلام کردند که تلفات ناشی از مصرف مواد مخدر به طور متوسط ۴,۷ نفر در هر یک میلیون نفر است. این رقم بسیار کمتر از سایر کشورهای جهان است. سلیمان سویلو وزیر کشور ترکیه پیش از اعلام این آمار خاطر نشان کرد که فوتی‌های ناشی از مصرف مواد مخدر در سال ۲۰۱۷، ۹۴۱ نفر بود که در سال ۲۰۲۱ به ۲۷۰ نفر کاهش یافته است! طی سال‌های اخیر دولت ترکیه عملیات علیه فروشندگان مواد را تشدید کرده و تقریباً هر هفته یک عملیات موفق علیه خرده فروشان و دلالان مواد در یکی از استان‌های این کشور انجام می‌دهد. آنکارا همچنین عملیات مرزی و بازرسی در گمرکات را برای جلوگیری از ورود مواد به این کشور را تشدید کرده است.

دریا یانیک وزیر خانواده و خدمات اجتماعی از ایجاد یک سیستم یکپارچه برای نظارت بر هر مرحله از زندگی معتادان بازپروری و ارائه حمایت‌های روانی- اجتماعی برای جلوگیری از دسترسی آنها به مواد مخدر است. این وزارت خانه

با همکاری «هلال سبز»، ۳۰۰ کارمند را آموزش داده تا به ۷۰۰ هزار نفر از مردم در خصوص اعتیاد به مواد مخدر آموزش‌های لازم را ارائه دهند.

دیگر سیاست ترکیه برای مقابله با پدیده اعتیاد، محدود کردن دسترسی معتادان به مکان‌هایی است که از آن برای مصرف مواد مخدر استفاده می‌کنند. ساختمان‌های متروکه در محیط‌های شلوغ یکی از این مکان‌ها محسوب می‌شود. برهمن اساس وزارت کشور ترکیه تخریب اینگونه مکان‌ها را آغاز کرده است. سویلو اعلام کرده است که از ۱۲۰ هزار ساختمان متروکه در این کشور، ۸۸ هزار ساختمان تخریب یا بازسازی شدند. وی افزود به دلیل آنکه معتادان دیگر به مانند قبل نمی‌توانند از این مکان‌ها استفاده کنند، اکنون به پارک‌ها و مکان‌های عمومی روی آوردند. این وزارتخانه در حال نصب سیستم‌های کنترل اجتماعی برای شناسایی و نظارت بهتر بر روی افراد معتاد به مواد مخدر است.

بنا بر آمار منتشر شده میزان مرگ‌ومیر ناشی از مصرف مواد در جهان ۳۵ نفر در یک میلیون است. این آمار در اروپا ۱۶,۷ و در آمریکا ۳۲۴ در یک میلیون نفر است. همچنین میزان مصرف مواد در ترکیه ۳,۱ درصد است که در مقایسه با ۲۹ درصد در کشورهای اروپایی و ۵,۶ درصد در سراسر جهان آمار قابل قبولی به نظر می‌رسد.

افزایش قاچاق کپتاگون در اردن

طی دو ماه اخیر قاچاق کپتاگون به مقصد بازارهای اردن تشدید شده است. کپتاگون ماده ای شیمیایی است که سیستم اعصاب مرکزی را تحریک می کند و تا حد زیادی باعث اعتیاد می شود و مشکلات جدی جسمی و روانی را به دنبال دارد که به مرگ منجر می شود. این ماده در سطح بین المللی ممنوع است و در فهرست مواد مخدر قرار دارد. نزدیکی به منطقه شامات، سوء استفاده گروه های نارکو تروریستی از بحران داخلی سوریه و مطالبه بازار مخدری اردن (به ویژه نسل جوان) سه متغیر تاثیرگذار در تشدید قاچاق کپتاگون به اردن هاشمی است.

به گزارش خبرگزاری روسی اسپوتنیک، یک منبع نظامی در فرماندهی کل نیروهای مسلح اردن گفت که نیروهای مرزبانی با هماهنگی با دستگاه های امنیتی و نظامی و اداره مبارزه با مواد مخدر، از طریق نظارت بر مرز، تلاش یک گروه برای عبور از مرز و قاچاق مواد مخدر از سوریه به اردن را ناکام گذاشتند. این مقام اردنی افزود که گشت های اردن به سرعت وارد عمل و با قاچاقچیان درگیری شدند که در این درگیری شماری از آنها زخمی و مجبور به فرار به آن طرف مرز شدند. در این عملیات مقادیر زیادی حشیش هم کشف شد.

روز ۲۵ دسامبر گمرک مرزی «الکرامه» اردن از کشف بزرگترین محموله قاچاق کپتاگون در عملیاتی ویژه خبر داد. در این عملیات قریب به ۶ میلیون عدد قرص کپتاگون (وزن یک تن) در داخل بار خرما کشف و ضبط شد. گذرگاه مرزی الکرامه یا مجتمع مرزی طریبیل تنها گذرگاه مرزی بین اردن و عراق است که میان شهر الرویشد اردن در استان المفرق و شهر طریبیل عراق در استان الانبار واقع شده است و حدود ۳۲۰ کیلومتر از پایتخت اردن، و ۵۷۵ کیلومتر از پایتخت عراق فاصله دارد. در بازرسی دقیق دو کامیون «براد» با پلاک خارجی که از کشور همسایه می آمدند، قرص های مخدر کپتاگون که به طور حرفه ای داخل خرما جاسازی شده بودند و تشخیص آنها سخت بود،

کشف و ضبط شدند. حدود ۵۰۹ کیلوگرم از قرص های مخدر کپتاگون در اولین کامیون و حدود ۴۸۳ کیلوگرم نیز از کامیون دوم کشف و ضبط شد.

روز ۱۱ دسامبر ۲۰۲۲ نیز نیروهای مرزبانی اردن تحرکات گروهی از قاچاقچیان را رصد کردند که به طور غیرقانونی از سوریه وارد اردن شده بودند. پس از درگیری نیروهای مرزبانی اردن با آنها، شماری از آنها مجروح شده و برخی نیز به درون اراضی سوریه فرار کردند. اردن تاکید می کند که ۸۵ درصد از مواد مخدری که کشف و ضبط می شود آماده قاچاق به خارج از اردن به خصوص عربستان و سایر کشورهای عضو شورای همکاری است.

استرداد «ال چاپو آسیا» از هلند به استرالیا

روز پنجشنبه ۲۲ دسامبر ۲۰۲۲، تسه چی لوپ ۵۹ ساله، مظنون چینی - کانادایی ملقب به «ال چاپو» آسیا از طرف دولت هلند به استرالیا مسترد شد. به گفته مقامات پلیس وی مظنون به ریاست بزرگ‌ترین سندیکا جنایی آسیا و یکی از تحت تعقیب‌ترین خلافکاران جهان می‌باشد که به اتهام قاچاق مواد مخدر به استرالیا استرداد شده است.

به گزارش پلیس استرالیا، این مظنون در حالی به کانبرا منتقل شده است که هویت آن در جریان یکی از طولانی‌ترین تحقیقات پلیس فاش شده است. تسه چی لوپ متهم به قاچاق میلیون‌ها دلار مت‌آمفتامین به استرالیا است. این فرد دوتابعیتی میلیاردی دلار پول از طریق قاچاق مواد مخدر و پولشویی به دست آورده و پول‌های کثیف خود را به صورت کازینو، هتل‌ها، املاک و مستغلات در منطقه مکونگ تبدیل کرده است.

وی روز پنجشنبه در دادگاه ملبورن حاضر شد تا در خصوص اتهامات خود در زمینه توطئه برای قاچاق مواد مخدر تجاری به وزن ۲۰ کیلوگرم (۴۴ پوند) بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۳ پاسخ دهد. تسه در سال ۲۰۲۱ در فرودگان اسخیپول آمستردام توسط پلیس هلند پس از یک دهه تعقیب و گریز دستگیر شد. وی پس از آن بازداشت شد که پلیس استرالیا درخواست کرد که با اعلام وضعیت «قرمز» قرار تعقیب وی توسط پلیس بین‌الملل «اینترپل» صادر شود. پلیس این کشور دستگیری وی را یکی از «بزرگ‌ترین» دستگیری‌های تاریخ این کشور توصیف کرد.

پلیس استرالیا در گزارشی تفصیلی اعلام کرد که این اتهامات مربوط به سلسله عملیات‌های خاص در سال ۲۰۱۲-۲۰۱۳ در حوزه مواد مخدر است که شامل قاچاق مواد از ملبورن به سیدنی نیز می‌شود. در آن زمان پلیس طی عملیاتی ۲۷ نفر را دستگیر و قریب ۳ میلیون دلار مت‌آمفتامین خیابانی را کشف و ضبط کرد. در سال ۲۰۱۹ به

گزارش رویترز «تسه» هدف اصلی عملیات مشترک ۲۰ آژانس مبارزه با مواد مخدر در آسیا، آمریکای شمالی و اروپا بوده است.

آژانس مبارزه با مواد مخدر سازمان ملل درآمد سندیکای «سام گور» را در سال ۲۰۱۸ ۸ میلیارد دلار تخمین شده که این رقم می‌تواند به ۱۷,۷ میلیارد دلار برسد. این عدد سهمی ۴۰ الی ۷۰ درصدی از بازار عمده فروشی مت‌آمفتامین را در پنج سال گذشته نشان می‌دهد.

چرایی دستگیری پسر ال چاپو در مکزیک

شاید یکی از بدنام ترین اسامی در تاریخ مبارزه با مواد مخدر، خواکین گوزمن لوئرا ملقب به «ال چاپو» باشد. وی رئیس کارتل «سینالوا»، جزء ۶۸ مرد پرنفوذ جهان (به انتخاب فوربز) و با سرمایه‌ای بالغ بر ۴ میلیارد دلار است. برخی وی را با پابلو اسکوبار رئیس کارتل مدلین مقایسه کرده و حتی همتراز می‌دانند. سینالوا در بیش از ۴۰ نقطه جهان، از آمریکای شمالی تا ژاپن مشغول به فعالیت است. به گزارش وزارت خزانه داری آمریکا این کارتل بزرگ در زمینه تجارت کوکائین، هروئین، مت‌آمفتامین، کانبیس، مواد مخدرهای شیمیایی و مصنوعی جزء سرآمدترین کارتل‌های مخدری جهان است. در فوریه ۲۰۱۴ ال چاپو در عملیات مشترک پلیس فدرال مکزیک، کماندوهای نیروی دریایی مکزیک و اداره مبارزه با مواد مخدر آمریکا در هتلی در شهر ساحلی مازالتان دستگیر شد. البته وی در سال ۲۰۱۵ در جریان یک عملیات از پیش طراحی شده و با همکاری ماموران زندان موفق به فرار از زندان شده بود اما مجدداً در سال ۲۰۱۶ توسط پلیس مکزیک دستگیر و به واشنگتن تحویل داده شد.

حال پس از «پدر» اینبار نوبت به «پسر» رسیده است. اویديو گوزمان پسر ال چاپو در جریان عملیات پلیس در شهر کولیاچان بازداشت شد. عملیات دستگیری وی در ساعات ابتدایی صبح و پس از درگیری سنگین میان اعضای کارتل سینالوا با نیروهای امنیتی رخ داد. براساس آخرین اخبار تا روز ۹ ژانویه ۲۰۲۳، در جریان این عملیات ۱۰ نیروی امنیتی کشته و ۱۹ نفر زخمی شدند. نیروهای امنیتی مکزیک قبلاً گوزمان لویز را در سال ۲۰۱۹ دستگیر کرده بودند، اما او را آزاد کردند تا از تهدید حامیان‌اش به خشونت جلوگیری کنند. واشنگتن برای دستگیری وی ۵ میلیون دلار جایزه در نظر گرفته است. وزارت امور خارجه آمریکا می‌گوید که او و برادرش خواکین در حال حاضر بر یازده آزمایشگاه مت‌آمفتامین در ایالت سینالوا نظارت می‌کنند که تخمین زده می‌شود ۱۳۰۰ تا ۲۲۰۰ کیلوگرم (۳۰۰۰ تا ۵۰۰۰ پوند) مواد مخدر در ماه تولید کنند.

برخی کارشناسان معتقدند که دستگیری اویدیو در این زمان، بخشی از برنامه دولت مکزیک و آمریکا در آستانه نشست رهبران آمریکای شمالی در روزهای ۹ و ۱۰ ژانویه در مکزیکوسیتی است. به نظر می‌رسد دموکرات‌ها برای کاهش حجم انتقادات از سوی جمهوری خواهان در زمینه مبارزه با مواد مخدر و ایجاد کارنامه قابل قبول برای دولت خود در حوزه «نارکوتروریسم» و «سیاست خارجی»، دستگیری پسر «ال چاپو» را در دستور کار خود قرار دادند. کارتل سینالوا یکی از بازیگران اصلی در زمینه قاچاق مواد مخدر به مقصد بازار مخدری آمریکا است. به گفته رسانه‌ها جو بایدن در جریان این نشست قرار است در مورد تشدید قاچاق فنتانیل از مکزیک به آمریکا سخنرانی و به مرگ ۱۰۰ هزار آمریکایی بر اثر بیش از مصرفی این ماده مخدر اشاره کند.

نتیجه دستگیری اویدیو برای دولت کسب اعتبار و برای مردم بومی سینالوا آشوب و ترور است. به گفته مقامات محلی پس از دستگیری پسر ال چاپو نیروهای وابسته به این کارتل مخدری اقدام به آتش زدن وسایل نقلیه عمومی و تیراندازی به هواپیماها در محل فرودگاه کردند. در سال ۲۰۱۹ نیز پس از دستگیری «پسر» اعضای این کارتل به خیابان‌ها ریختند و با حمله به اماکن ارتش و گروگان گرفتن اعضای آن به قدرت‌نمایی در برابر دولت مرکزی پرداختند. پس از این «جنگ خیابانی» بود که دولت مکزیک در عقب نشینی آشکار اویدیو را آزاد کرد!

پس از دستگیری ال چاپو در سال ۲۰۱۶، چهار پسر وی کنترل و اداره کارتل سینالوا را به دست گرفتند. این چهار برادر تحت عنوان «لوس چاییتوس» شناخته می‌شوند. با اینکه اویدیو توسط نیروهای امنیتی مکزیک دستگیر شده اما با توجه به ساختار این کارتل مخدری و آزاد بودن «ال مایو» بعید است تغییری در مسیر انتقال فنتانیل به آمریکا رخ دهد. دومین نکته قابل ذکر در خصوص این «عملیات تبلیغاتی» آن است که مهم‌ترین پسر «ال چاپو» نه اویدیو بلکه ایوان آرچیوالدو است. همین موضوع سبب می‌شود تا آسیب جدی به روندی کار این کارتل مخدری وارد نشود.

برخی کارشناسان حوزه مواد مخدر معتقدند که دستگیری پسر «ال چاپو» بخشی از «جنگ قدرت» میان جناح «قدیم» و «جدید» کارتل سینالوا است. این دستگیری می‌تواند به تقویت توان «ال مایو» منجر شود. همزمانی دستگیری اویدیو با سفر بایدن به مکزیک و آینده برخورد میان اعضای این کارتل با نیروهای ارتش مکزیک از جمله مسائلی است که همچنان در دیده‌بان تحلیل‌گران و کارشناسان حوزه نارکوتروریسم و مبارزه با مواد مخدر در سراسر جهان قرار دارد.

مهمترین تحولات مخدری ایران در دی ماه 1401

نخستین خبر مهم در حوزه مواد مخدر در آبان ماه 1401 در ایران به دیدار دبیرکل ستاد مبارزه با مواد مخدر ایران و سفیر مجارستان در تهران اختصاص دارد. «اسکندر مومنی»، دبیرکل ستاد مبارزه با مواد مخدر و سفیر مجارستان در تهران با یکدیگر دیدار و بر لزوم تعمیق و ارتقاء همکاری‌ها در تمامی ابعاد ناظر بر موضوع مواد مخدر تاکید کردند. اسکندر مومنی براساس درخواست سفارت جمهوری مجارستان در تهران و هماهنگی انجام شده توسط وزارت امور خارجه کشورمان، با زولتان وارگا هاسونیچ سفیر مجارستان در تهران دیدار کرد. بررسی وضعیت همکاری‌های دو کشور در عرصه مبارزه با مواد مخدر و نیز شیوه‌های ارتقاء این همکاری‌ها از موضوعات این دیدار بود. همچنین در این دیدار، دو طرف ضمن تاکید بر لزوم تعمیق و ارتقاء همکاری‌ها در تمامی ابعاد ناظر بر موضوع مواد مخدر، به ویژه در عرصه مقابله با قاچاق مواد مخدر و روان گردان بر لزوم تبادل اطلاعات و به روز رسانی و امضای یادداشت تفاهم همکاری‌های دو کشور در زمینه مبارزه با مواد مخدر به عنوان مبنایی برای ارتقاء همکاری‌های موجود تاکید کردند. گفتنی است؛ جمهوری اسلامی ایران و مجارستان هر دو از کشورهای واقع در مسیر ترانزیت هستند که ارتقای همکاری‌های دو کشور می‌تواند تاثیر عمده و به سزایی در مقابله با قاچاق مواد مخدر داشته باشد.

کاهش سن اعتیاد زنان در ایران به گواه یک مددکار اجتماعی، از جمله اخبار دیگر مهم در زمینه مواد مخدر در آبان ماه است. سیدحسن موسوی چلک با اشاره به اینکه عوارض اعتیاد زنان در جامعه بسیار متنوع، گسترده و گاهی در هم تنیده است و این معضلات برای جامعه نیز هزینه‌بردار است، افزود: اعتیاد زنان می‌تواند به نوعی عادی‌سازی اعتیاد برای دختران را به دنبال داشته باشد و امروز به نسبت ۲۰ سال گذشته نسبت زنانی که درگیر اعتیاد و مواد مخدر شده و برای دریافت خدمات مراجعه می‌کنند، بسیار افزایش یافته است. این در حالیست که ممکن است یکی از دلایل آن افزایش جمعیت و توسعه مراکز خدمات باشد، اما این واقعیت را نباید نادیده گرفت که گرایش زنان به مصرف مواد مخدر به نسبت گذشته بیشتر شده است. این مددکار اجتماعی ابراز کرد: در صورتی که سرمایه اجتماعی بالا باشد معمولاً جرم آسیب کمتر است و زنان کمتر درگیر می‌شوند، اما با کاهش سرمایه اجتماعی که در حال حاضر شاهد آن هستیم طبیعتاً باید منتظر افزایش جرائم و آسیب‌های اجتماعی باشیم که بخشی از آن‌ها به حوزه زنان باز می‌گردد و زنان تحت تاثیر این فضا قرار می‌گیرند.

سومین خبر مهم در حوزه مواد مخدر در کشورمان در آبان ماه نیز به اظهارات سرپرست مرکز توسعه تجارت الکترونیکی اختصاص دارد. وی اظهار کرد: «مخالفت با الزام صدور اینماد برای پرداخت‌ها، مخالفت با مهار پولشویی، قمار و فروش مواد مخدر است. تعداد این سایت‌ها اندک است، اما رقم معاملات‌شان آن قدری بالا است که هزینه تبلیغات رسانه‌ای در مخالفت با اینماد را تامین کند.» دعوی الزام به دریافت اینماد برای درگاه پرداخت میان «شاپرک» و «پرداخت‌ها» یک دعوی قدیمی است که به دادگاه کشیده شده و در نهایت رای دیوان عدالت اداری در هر ۲ مرتبه الزام به دریافت اینماد بوده است. دریافت نماد اعتماد الکترونیکی (اینماد) از سوی درگاه‌های پرداخت، به دلایل متعددی انجام می‌شود که از مهم‌ترین آن می‌توان به جلوگیری و مقابله با پولشویی و تامین تروریسم اشاره کرد. «امین کلاهدوزان» سرپرست مرکز توسعه تجارت الکترونیکی در گفت‌وگو با خبرنگار ایرنا به این مسئله مهم اشاره کرد که اکنون ۲ دسته کسب‌وکار نگران این ابلاغیه هستند. در دسته اول کسب‌وکارهایی که فعالیت آن‌ها غیرقانونی نیست؛ اما مقررات مرتبط با آن هنوز تنظیم نشده است. به همین دلیل مرکز توسعه تجارت الکترونیکی، بانک مرکزی و دستگاه‌های مرتبط در پی فراهم آوردن راهی برای ادامه‌دار شدن و قانونمند کردن آن‌هاست. وی افزود: دسته دوم که کمتر از ۵ درصد کسب‌وکارها را تشکیل می‌دهند، چرخه اقتصاد کشور را با مشکل مواجه کرده‌اند و اتفاقاً مشکل دستگاه‌های اجرایی کشور با همین گروه دوم است که شفافیت ندارند و عمدتاً کارشان قمار، پولشویی و فروش مواد مخدر و دیگر کالاهای غیرمجاز است.

فرجام سخن؛ نگاه ایرانی به تحولات مخدری جهان

در نخستین خبر این شماره نگاهی به گزارش جدید مرکز رصد اعتیاد و مواد اروپا نگاهی انداخته ایم؛ در این گزارش به موضوعاتی همچون پیدایش مسیرهای جدید قاچاق مواد مخدر، گسترش بازارهای آنلاین، دسترسی به طیف وسیعی از مواد مخدر و ... اشاره شده است. در این متن قرار است به تهدیدات خاص مرتبط با مواد مخدر و پیامدهای بالقوه آن در حوزه امنیت و سلامت پرداخته شود. دیگر چالش‌های مورد نظر این پژوهش نامی اقتصادی، فساد و درگیری با شبکه‌های جرائم سازمان یافته در سطح محیط بین‌المللی است. بین سال‌های 2019-2022، مرکز اروپایی نظارت بر مواد مخدر و اعتیاد در مطالعه‌ای میدانی به مصاحبه با 100 نفر از افسران گمرک و امنیتی، ارائه دهندگان مراقبت‌های بهداشتی، پژوهشگران، سازمان‌های غیر دولتی، نمایندگان دولت و سازمان‌های بین‌المللی پرداخته است. این مطالعه با منابع ثانویه همچون مقالات علمی، گزارش‌های رسانه‌ای و مطالب منبع آزاد تکمیل شده است.

«وضعیت مخدری افغانستان در نوامبر 2022» دومین موضوعی است که در این شماره از بولتن مخدری جهان مورد تحلیل قرار گرفته. براساس آمارهای بین‌المللی منتشر شده، اقتصاد غیرقانونی مواد مخدر در افغانستان کاهش ۵ میلیارد دلار (۲۱ درصد) را در مقایسه با سال ۲۰۲۰ نشان می‌دهد. در سال ۲۰۲۲ درآمد کشاورزان افغانستانی از تریاک تنها ۲۹ درصد از ارزش کل تولیدات کشاورزی در این سال بوده است. تبدیل تریاک به مورفین و هروئین، به همراه قاچاق این مواد به خارج از افغانستان، در مقایسه با میزانی که کشاورزان به دست می‌آورند، درآمد بسیاری بالایی ایجاد می‌کند. ارزش کل اقتصاد غیرقانونی مواد مخدر زمانی محاسبه می‌شود که داده‌های سال ۲۰۲۲ به صورت جامع در دسترس قرار بگیرد.

«قیمت کوکائین در نقاط مختلف جهان چه قدر است؟» سومین موضوعی است که در این شماره بدان پرداختیم؛ طی چند دهه گذشته باندهای جنایتکار در آمریکای لاتین تجارت خود را تنوع بخشیدند. آنها دیگر به مانند پابلو اسکوبار، بدنام‌ترین قاچاقچی مواد مخدر کلمبایی در دهه ۷۰ و ۸۰ میلادی، اقدام به قاچاق مواد مخدر از آمریکای جنوبی به ایالات متحده نمی‌کنند. این کارتل‌ها هم‌اکنون تجارت غیرقانونی طلا، قاچاق انسان و تولید سایر مواد مصنوعی (به ویژه فنتانیل) و اخاذی از افرادی که در بازارهای قانونی (مانند آواکادو و لیمو ترش) مشغول به فعالیت هستند، را دنبال می‌کنند. با این حال مواد مخدر همچنان بخش جدایی ناپذیر از تجارت ایشان است. به عنوان مثال براساس گزارش دفتر مبارزه با مواد و جرم سازمان ملل متحد در سال ۲۰۲۰، تولید جهانی کوکائین به رکورد ۱۹۸۲ تن رسیده است. آمریکای شمالی همچنان در صدر بزرگ‌ترین مصرف کنندگان این مواد قرار دارد، به گونه‌ای که تخمین زده می‌شود حدود ۲ درصد از افراد ۱۵ الی ۶۴ ساله (حدود ۶ میلیون نفر) این مواد را مصرف می‌کنند. با این حال دامنه جهانی مصرف این مواد گسترده تر شده است. کشور گینه بیسائو بدل به یک مسیر مهم برای انتقال کوکائین آمریکا جنوبی به مقصد اروپا شده است. تلاشی که برای کودتا در این کشور در سال جاری میلادی رخ داد، باندهای مواد مخدر به عنوان متهم ردیف اول معرفی شدند. مقدار زیادی از کوکائین اروپایی از طریق روتردام هلند

وارد این قاره می‌شود که منجر به افزایش خشونت سازمان یافته در این منطقه شده است. رئیس پلیس هلند هشدار داد که این کشور در معرض خطر بدل شدن به یک «دولت مخدری» قرار دارد.

موضوع دیگری که در این موضوع مورد بررسی قرار گرفت، خبر دستگیری مایکل موگان توسط پلیس دبی است؛ ماجرا از آنجا آغاز می‌شود که در اکتبر ۲۰۱۳ مایکل مورگان از حمله نیروهای پلیس به کافه‌ای در هلند که مظنون به میزبانی قاچاقچیان و کارتل‌های مواد مخدر بود فرار کرده و متواری می‌شود. کافه «دِ کتل» در روتردام برای عموم باز نبود و تنها از طریق یک سیستم امنیتی ویژه (صرفاً برای افراد مورد تایید) و چهره‌های شناخته شده امکان ورود به آن وجود داشت. به گفته مقامات آژانس ملی جرائم این کافه محلی برای هماهنگی انتقال صدها کیلوگرم کوکائین به انگلیس بود. براساس اطلاعات منتشر شده توسط این مرکز طرف انگلیسی پس از برقراری ارتباط با گروه ملی مبارزه با جرائم هلند و با توجه به اطلاعاتی که موگان را به دو انگلیسی دیگر مرتبط می‌کرد از جایگاه این کافه و جایگاه آن برای انتقال کوکائین به انگلیس آگاه شد. پس از حمله پلیس به این مرکز رابرت هملیتون ۷۱ ساله دستگیر و پس از اعتراف به جرایم خود در سال ۲۰۱۴ به ۸ سال زندان محکوم شد. دیگر محکوم این پرونده رابرت جرارد است که پس از سه سال فرار به دلیل فشار بیش از اندازه خود را به پلیس معرفی کرد و در سال ۲۰۱۷ به ۱۴ سال زندان محکوم شد.

موضوع پنجم این شماره از بولتن مخدری جهان «تشدید قاچاق مواد مخدر در مرزهای آمریکا» بود. طی چند روز گذشته اداره گمرک و حفاظت مرزی ایالات متحده آمریکا که مشغول گشت زنی در بنادر «ال پاسو» بودند ۲۲ و ۲۴ پوند مت‌آمفتامین و کوکائین کشف و ضبط کردند. وظیفه این نیرو کنترل و رصد تجارت و سفرهای قانونی است تا از این طریق قاچاقچیان مواد مخدر نتوانند در قالب افراد عادی محموله‌های عادی مواد غیرقانونی مخدر و محرک را وارد این کشور کنند. به عنوان مثال در ۲۸ اکتبر ۲۰۲۲ در گذرگاه مرزی «پاسو دل نورت» ۱۲٫۶۱ پوند کوکائین که از سوی یک شهروند ۳۴ ساله آمریکایی از مکزیک وارد آمریکا می‌شد توسط اداره گمرک و حفاظت مرزی آمریکا کشف شد. همراه این فرد یک زن ۲۸ ساله مکزیکی و دو کودک خردسال نیز حضور داشتند. ماشین پر از کوکائین این فرد آمریکایی در بازرسی سرزده افسران و گشت ثانویه سگ‌های مواد یاب کشف شده است. دیگر نمونه این اتفاق کشف ۲۲ پوند مت‌آمفتامین در گذرگاه مرزی «بریج اف آمریکا» بود که توسط یک جوان ۱۸ ساله از مرز مکزیک وارد آمریکا می‌شد. این محموله نیز در قالب بسته‌هایی در ماشین این فرد گنهان شده بود و پس از گشت چندباره افسران پلیس پیدا شد.

ششمین موضوعی که در این شماره از بولتن مخدری جهان بدان پرداختیم، نشان از آن داشت که ارتکاب به جرایم مخدری در میان برخی از مقامات عربستان سعودی در حال افزایش یافتن است. پایگاه خبری «الخلیج الجدید» در گزارشی به افزایش مصرف مواد مخدر در عربستان و دست داشتن شاهدگان سعودی در واردات مواد مخدر به این کشور و صادرات این مواد به کشورهای دیگر اشاره کرد و نوشت: «این مشکل در دهه گذشته افزایش یافته است. عربستان بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ بیش از ۴۵ درصد از کشفیات جهانی ماده مخدر از نوع «آمفتامین» معروف

به کپتاگون را به خود اختصاص داده است. دولت عربستان سعودی از اعتراف به خطرناکی اوضاع امتناع می ورزد و آن را به گردن طرف های خارجی می اندازد؛ در حالیکه اعضای خانواده سلطنتی و نیروهای امنیتی در پخش مواد مخدر دست داشته اند.»

رشد اعتیاد به مواد مخدر در پاکستان هفتمین موضوعی است که در بیست و یکمین شماره بولتن مخدری جهان به آن اشاره کرده ایم. با افزایش مصرف مواد مخدر، دولت باید برای کسانی که در حال فروش مواد مخدر دستگیر می شوند، به ویژه کسانی که به کودکان مواد می فروشند، مجازت های سنگین و سختی وضع کند. ماه گذشته نیز آقای بوگتی وزیر مبارزه با مواد مخدر در پاکستان به ارائه راهبردهایی برای کنترل سوء مصرف مواد و ارائه راه حل هایی برای درمان معتادان تاکید کرد. اندیشکده ای کانادایی در جدیدترین گزارش خود در خصوص وضعیت مخدری در پاکستان مشکل اعتیاد در این کشور را به ویژه در میان کودکان مدرسه ای بسیار عمیق دانست. گردش مالی تجارت غیر قانونی کوکائین، تریاک و حشیش در پاکستان را رقمی معادل سالانه ۲ میلیارد دلار برآورد کرد. موادی الکل، هروئین، کریستال مت، تریاک، اکستازی، کوکائین و سایر مواد مخدر به راحتی تهیه بطری آب در دسترس سایر افراد قرار دارد. براساس آمارهای منتشر شده از سوی ابتکار ملی جرائم سازمان یافته در پاکستان ارزش خیابانی کوکائین بین ۸۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰ پوند در هر گرم است. قیمت کریستال و شیشه در بازار مخدری پاکستان تقریباً ۱۲۰۰ تا ۴۰۰۰ پوند در هر گرم است که اکنون در میان گروه های با درآمد پایین و متوسط رواج بیشتری دارد.